

SOSYALLEŞME VE SPOR

Doç. Dr. Funda KOÇAK

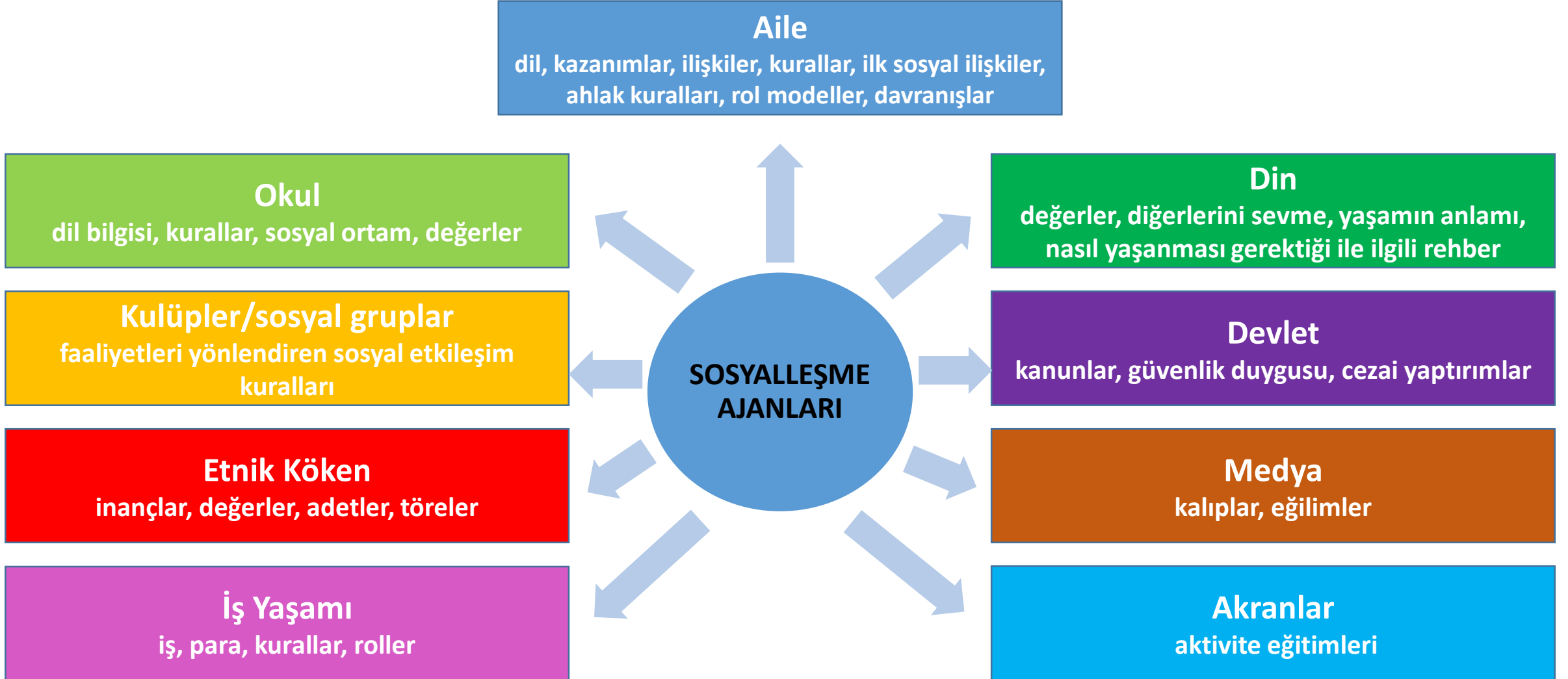
ANKARA ÜNİVERSİTESİ SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

SUNUM PLANI

- Sosyalleşme Ajanları
- Sosyalleşme Sürecinde Kendini Geliştirme Aşamaları
- Sosyolojik Olarak Spor
- Sporda Sosyalleşme Süreci
- Spor Alanında Sosyalleşme ile İlgili Yapılmış Çalışmalar
- Sonuç

SOSYALLEŞME AJANLARI

SOSYALLEŞME AJANLARI

Araştırmalar gsteriyor ki,

***Aileden başka hiğbir
şey çocuğa yeterli
mutluluğu ve uyumu
sağlayamaz (Gibbs, 2001)***

SOSYALLEŞMEDE AİLENİN ETKİSİ

- Ailelerden çocuklarda bulunan en iyi özelliklerin yer aldığı bir listeden seçim yapmaları istenmiş (General Social Survey, 2007).

İtaat

topluma ayak uydurma

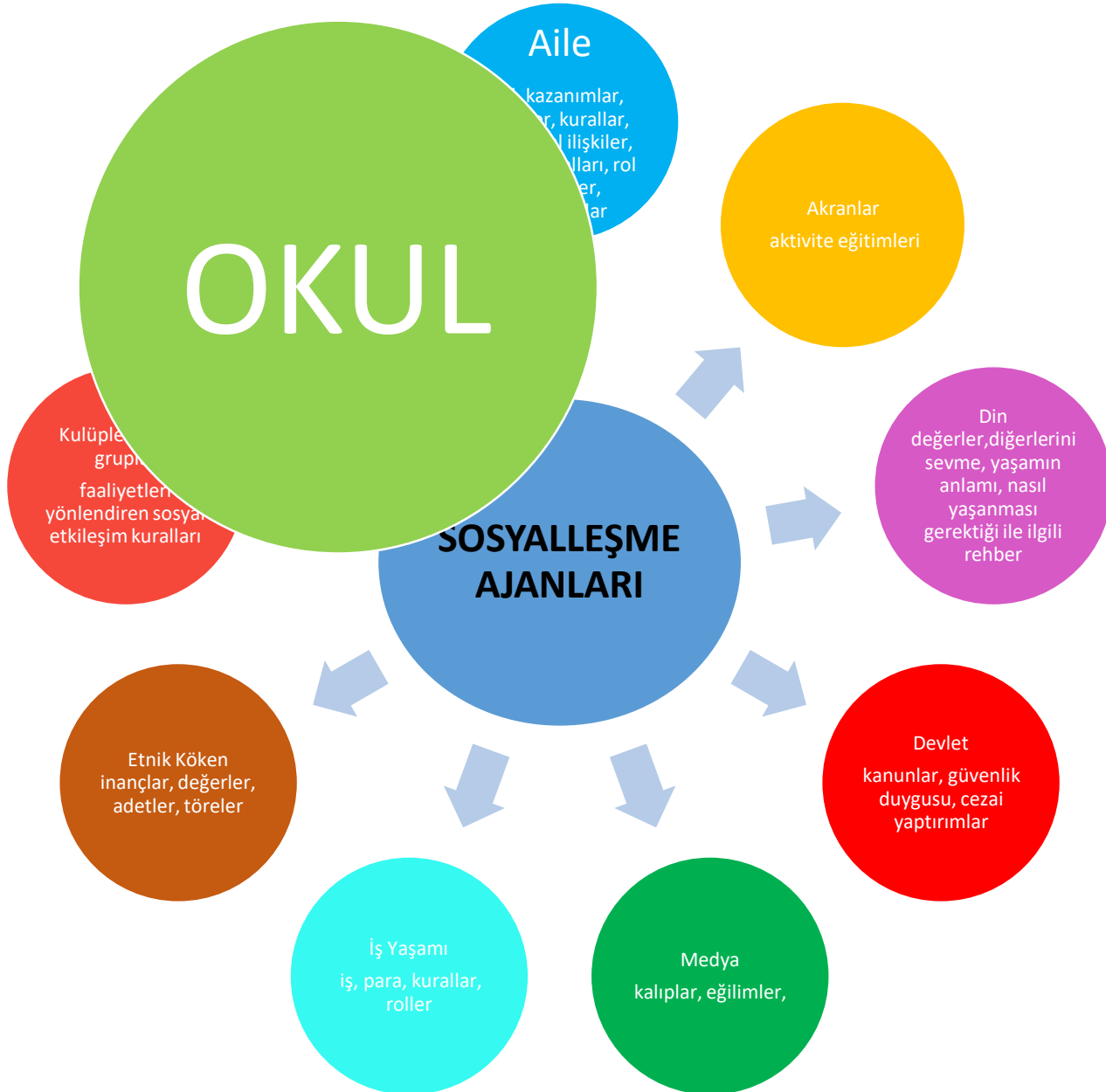

yaratıcılık

çok yönlü düşünebilme becerisi

- Eğitim düzeyi yüksek ailelerin çocuklarına daha fazla serbest zaman etkinliği sunma eğiliminde oldukları görülmektedir.
- Bu zenginleştirici aktiviteler öğrenmeyi artıran, kendinden emin olma hissini yaratan, ve daha sonraki hayatlarında başarının kapısını açan kültürel sermayeyi oluşturur (Lareau, 2002).

SOSYALLEŞME AJANLARI

- Takım sporlarında yer alan bireylerin ekip çalıŐmalarında etkin rol alabildikleri ve baŐkalarıyla iŐbirliđine açık oldukları g¼r¼lmektedir.
- Okul sporlarına katılan bir ¼đrenci okul takımlarıyla yarışmalara katılır ve bu s¼reçte kendi becerilerinin farkına varır, yeni beceriler kazanır, yenme ve yenilme duygularını yağama fırsatı yakalar.

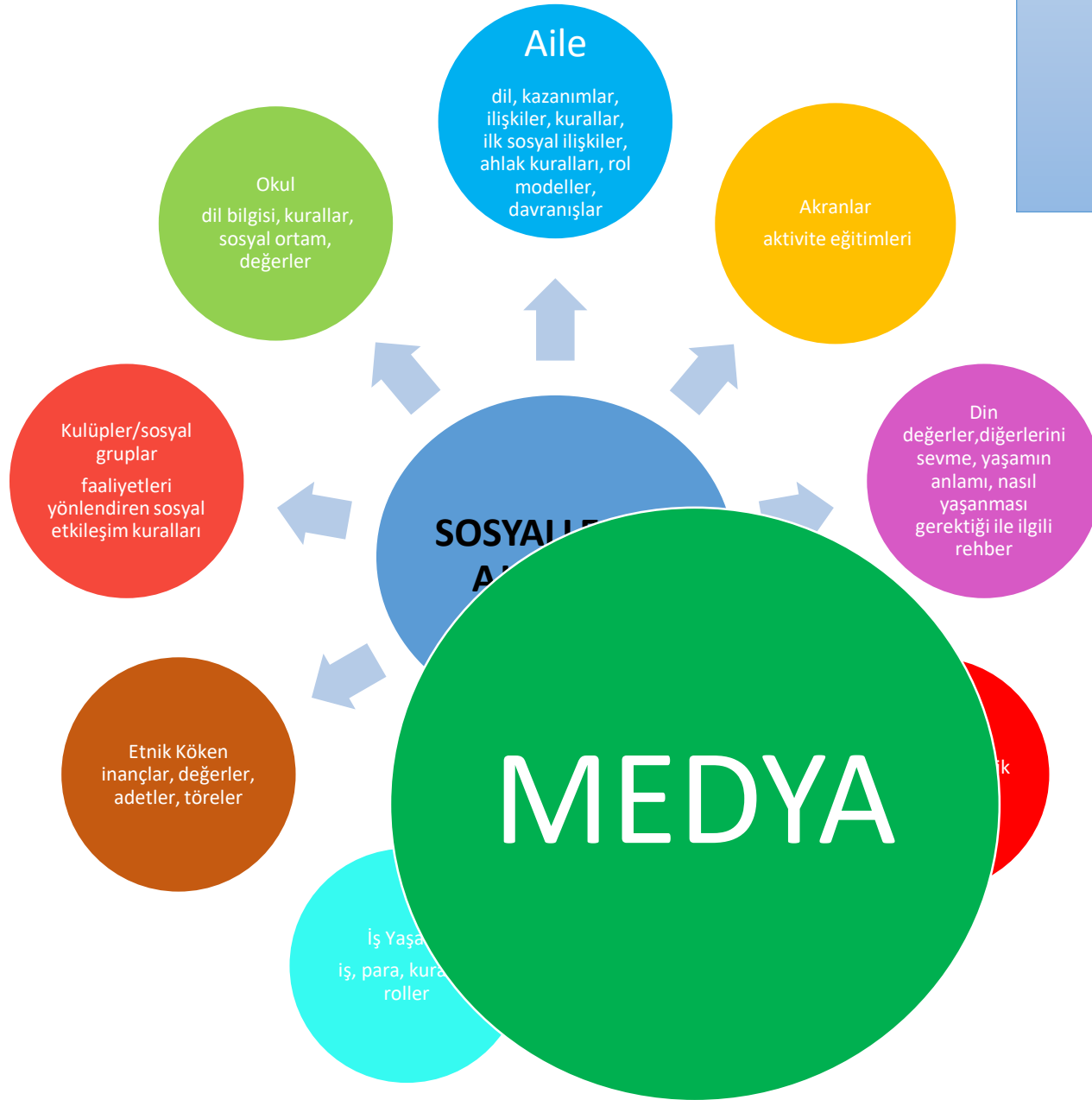

SOSYALLEŞME AJANLARI

SOSYALLEŞME AJANLARI

- Başarılı sporcular çocuklar ve gençler için rol modeldirler.
- Sporcuların medyada sunulan haberlerinin içeriği çocukların ve gençlerin sosyalleşme süreçlerinde etkilidir.

SOSYOLOJİK OLARAK SPOR

SPOR KÜLTÜRÜN BİR PARÇASIDIR

Spor diğer toplumsal kurumlarla etkileşim sağlayarak, içinde yaşanılan toplumun ve kültürün önemli bir parçası haline gelmektedir

SPOR KÜLTÜRÜN BİR PARÇASIDIR

Spor diğer toplumsal kurumlarla etkileşim sağlayarak, içinde yaşanılan toplumun ve kültürün önemli bir parçası haline gelmektedir

İNGİLTERE

SPOR KÜLTÜRÜN BİR PARÇASIDIR

SPORDA SOSYALLEŞME SÜRECİ

SPORDA SOSYALLEŞME AŞAMALARI

Spor Katılımlı GeliŐim Modeli

ÖRNEKLEME

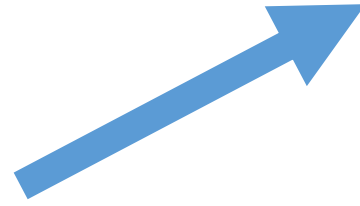

ÖRNEKLEME EVRESİ SONRASI

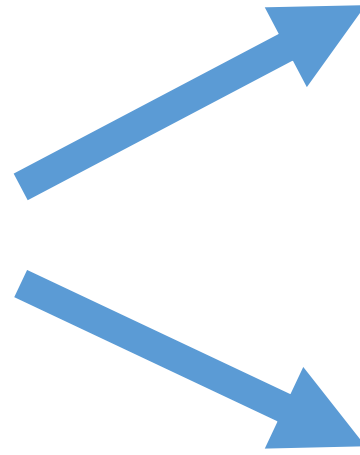

ÖRNEKLEME EVRESİ SONRASI

ÖRNEKLEME EVRESİ SONRASI

ÖRNEKLEME → UZMANLAŞMA

(Loy ve diğ., 1978).

ÖRNEKLEME

UZMANLAŞMA

AMAÇLI OYUN

AMAÇLI UYGULAMA

Aktif ve zevkli
katılım yoluyla
keyif almak için
tasarlanmış
aktiviteler

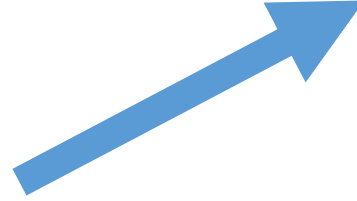
Mevcut performans
seviyesini iyileştirmek
için özel olarak
tasarlanmış ve doğal
olarak eğlenceli
olmayan etkinlikler
içermektedir.

UZMANLAŞMA SONRASI

Sporcuların mevcut performans seviyelerini iyileştirmek
Spor dalına özgü beceriyi geliőtirmek
Spor dallarında azalma

UZMANLAŞMA SONRASI

Sporcuların mevcut performans seviyelerini iyileştirmek
Spor dalına özgü beceriyi geliőtirmek
Spor dallarında azalma

UZMANLAŞMA SONRASI

Sporcuların mevcut performans seviyelerini iyileştirmek
Spor dalına özgü beceriyi geliőtirmek
Spor dallarında azalma

UZMANLAŞMA SONRASI

Sporcuların mevcut performans seviyelerini iyileştirmek
Spor dalına özgü beceriyi geliőtirmek
Spor dallarında azalma

YATIRIM

Young People's Socialisation into Sport: A Case Study of an Athletics Club

ANN MACPHAIL^a, TRISH GORELY^b & DAVID KIRK^b
^a*University of Limerick, Ireland* and ^b*Loughborough University, UK*

AMAÇ: İngiltere'de spora katılımı sürdürmek için etkili yolların oluşturulması ve özellikle yüksek performanslı sporcuların yetiştirilmesi için sosyalleşmesinin önemine dikkat çekmek.

Genç sporculara;

- Ne sıklıkta kulübe geldikleri,
- Üye oldukları grupla nasıl tanıştırıldıkları,
- İlgilendikleri spora ne kadar bağlı oldukları,
- Kulüp dışında sürdürdükleri diğer faaliyetler,
- Katılımlarını kimin veya neyin etkilediğine dair sorular soruldu.

13-16 yaş arası

8 kız, 6 erkek 14 genç sporcu

5 aile

8 antrenör

Forest Athletic Club

GENÇ SPORCULARDA SPORA YÖNELİK SOSYALLEŞME

- Eğlence, başarı ve yarışma

Atletizmi tercih ederim
çünkü tenis eğitiminde
genellikle aynı şeyleri
yapmak zorundayım

Kulüpte atletizm
yapmayı seviyorum
çünkü Susan burada

Daha önceki gözlemlerin ışığında Susan ve Katherine'nin kulüp aktivitelerine devam etmelerindeki temel sebeplerden birisi birlikte olmalarıdır.

GENÇ SPORCULARDA SPORA YÖNELİK SOSYALLEŞME

- Sporcular uzmanlaşma evresinde antrenman ortamında arkadaşları sınırlı iletişime geçip, artık kurallara daha fazla uyuyor olmalarına rağmen **eğlence** hala arkadaşlarla birlikte olmakla ifade edilmektedir.
- Bu durum erkeklerde kızlara oranla daha yüksek orandadır.
- Erkeklerin yaşı ilerledikçe spora katılımı artarken kızlarda 14-15 yaşlardan itibaren düşme eğilimi olmaktadır.
- Farklı seviyelerde sporla uğraşmak eğlencenin ne olduğu ile ilgili algıyı da değiştirmektedir. Uzmanlaşma arttıkça gençler ve çocuklar tarafından eğlence başarı kazanmak olarak yorumlanmaktadır.

GENÇ SPORCULARDA SPORA YÖNELİK SOSYALLEŞME

- Örnekleme aşamasında olan sporcunun yarışmalara olan odaklanması, antrenman verimi ve kişisel gelişimi eksiktir.
- Uzmanlaşma dönemine girilen yarışmalar, çocuklar ve gençlerin spora devam etmelerinde önemli bir cazibe yaratmaktadır.
- Aile, örnekleme döneminde önemli bir sosyalleşme etkeni olarak kabul edilirken, uzmanlık yıllarında da bunun devam ettiği görülmüştür.

GENÇ SPORCULARDA SPORA YÖNELİK SOSYALLEŞME

- Sporcuların örnekleme düzeyinden uzmanlaşma düzeyine geçmesinde antrenörlerin rollerinin daha iyi organize edilmesi gerekmektedir.
- Bazı durumlarda sporcuların bir alanda potansiyele sahipken başka bir alanda uzmanlaşması için yanlış yönlendirildikleri görülmüştür.

UZUN SÜRELİ SPORCU GELİŞİMİ MODELİ

UZUN SÜRELİ SPORCU GELİŞİMİ MODELİ

Bir kısım araştırmacılar erken yaşlarda farklı spor dalları ile uğraşmanın ve yoğunlaşmanın fiziksel, bilişsel, duygusal ve psiko-sosyal çevreye ilişkin çeşitli beceri ve deneyimlerin kazanılmasını sağladığı üzerinde durmaktadırlar

Yetişkinlik döneminde içsel motivasyonun sağlanarak gönüllü katılımın teşvik edildiği varsayımı öne sürülmektedir

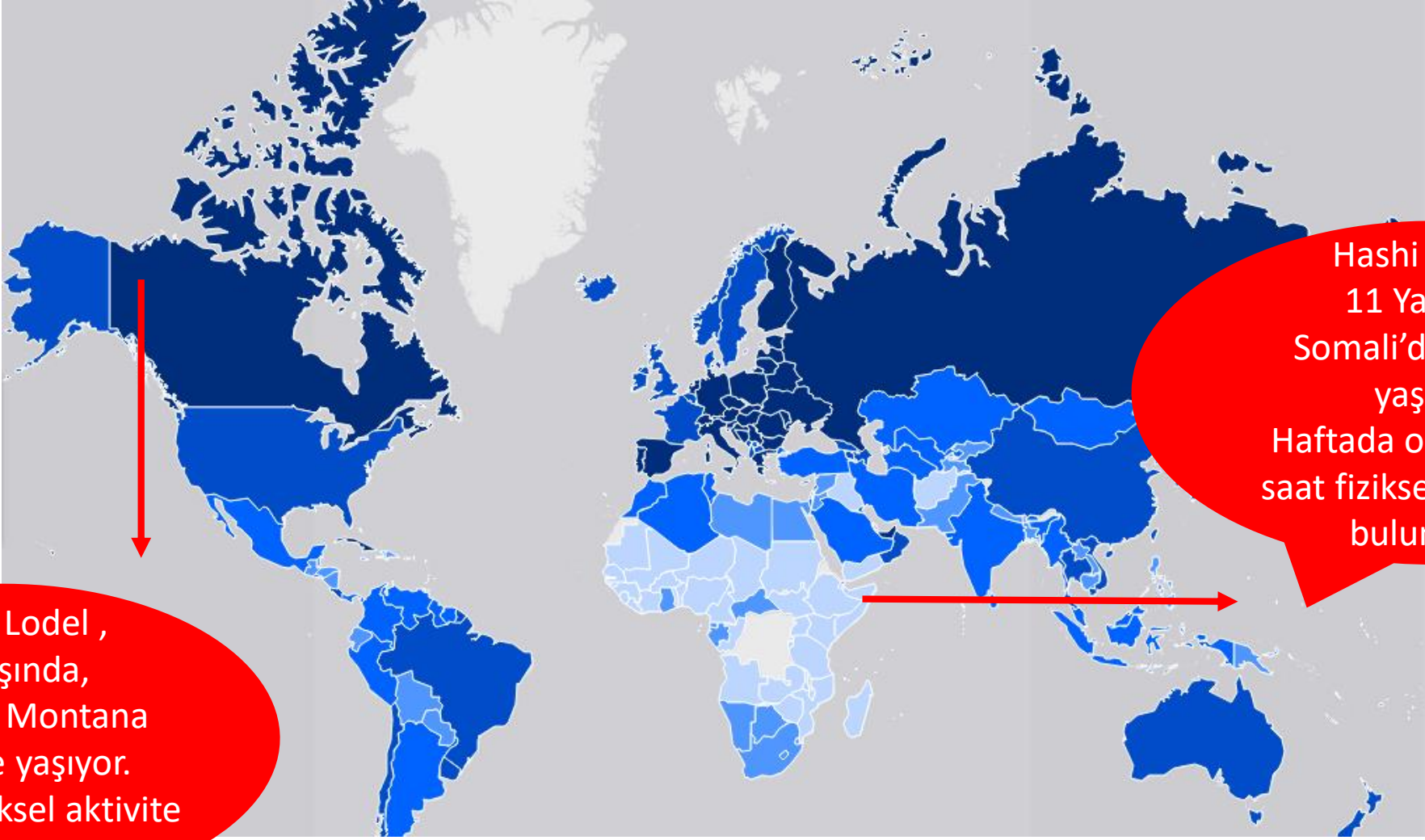
(Moesch ve diğ., 2011).

SPOR YOLU LA SOSYAL KATILIMIN SAĞLANMASI

Claire Lodel ,
12 Yaşında,
Amerika, Montana
Butte'de yaşıyor.
Düzenli fiziksel aktivite
yapıyor.

Hashi Baako,
11 Yaşında,
Somali'de yaşıyor.
yaşıyor.
Haftada ortalama 30
saat fiziksel aktivitede
bulunuyor.

- Fiziksel olarak çok aktif,
- Zihinsel olarak sağlıklı,
- İtaatkar,
- Sosyalleşmede sorunlar yaşıyor,
- Şiddeti normal kabul ediyor,
- Bireysel hareket etmeyi seviyor,
- Görev yönelimli,
- Sağlığını korumak için çaba göstermiyor

- Fiziksel olarak sağlıklı,
- Zihinsel olarak sağlıklı,
- Liderlik becerileri gelişmiş,
- Aktif vatandaşlık kurallarını benimsiyor
- Şiddet eğilimi yok,
- Benlik saygısı yüksek
- Çatışmayla baş edebiliyor,
- Takım çalışması becerisine sahip,
- Öz disipline sahip,
- Beslenmesine dikkat ediyor
- Centilmen

SPORDA SOSYALLEŞME İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR

Int J Adolesc Med Health 2011;23(1):3–10 © 2011 by Walter de Gruyter • Berlin • New York. DOI 10.1515/IJAMH.2011.002

Sport participation during adolescence and suicide ideation and attempts

Lindsay A. Taliaferro^{1,*}, Marla E. Eisenberg^{1,3},
Karen E. Johnson², Toben F. Nelson³ and Dianne
Neumark-Sztainer³

Spor katılım ile intihar düşüncesi ve girişimleri arasındaki ilişkileri beş yıllık boylamsal bir çalışma ile ortaya koymayı amaçlamışlardır.

KATILIMCILAR

**11-15 yaş ve 15-18 yaş arası
739 ortaokul ve lise öğrencisi**

Amerika

SONUÇ:

Hem orta hem lisede sporla uğraşan gençlerin, intihar düşüncesi oranının, sporcu olmayan katılımcılara oranla daha düşük olduğu görülmüştür.

Ortaokuldan sonra spor yapmayı bırakan gençlerin, lise süresince intihar girişiminde bulunma ihtimali, spora devam eden katılımcılara göre daha yüksek bulunmuştur.

SPORDA SOSYALLEŞME İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR

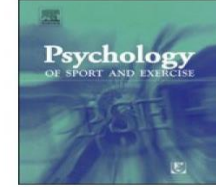
Psychology of Sport and Exercise 12 (2011) 490–499

Contents lists available at ScienceDirect

Psychology of Sport and Exercise

journal homepage: www.elsevier.com/locate/psychsport

Benefits and challenges associated with sport participation by children and parents from low-income families

Nicholas L. Holt*, Bethan C. Kingsley, Lisa N. Tink, Jay Scherer

Faculty of Physical Education and Recreation, University of Alberta, Edmonton, AB T6G 2H9, Canada

Çalışmanın amacı, düşük gelir grubundaki ebeveynlerin çocuklarının spora katılımında elde ettikleri faydaların incelenmesidir.

KATILIMCILAR

Düşük gelir düzeyindeki ailelerin

çocukları

17 ebeveyn(15 anne, 2 baba)

18 çocuk (7 kız, 11 erkek)

Kanada

SONUÇ:

Hem ebeveynler hem de çocuklar, spora katılımın kişisel ve sosyal gelişimde duygusal kontrol, güven, yeni arkadaşlar edinme, sosyal beceriler kazanma gibi becerilerde gelişme sağladığını belirtmişlerdir.

SPORDA SOSYALLEŞME İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR

Spor Bilimleri Dergisi
Hacettepe J. of Sport Sciences
2012, 23 (4), 195-206

Spora Yönelik Sosyalizasyon Süreci: Lise Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama Socialization into Sport Process: An Application to High School Students

Araştırma Makalesi

¹Funda AKCAN, ²Nefise BULGU

¹Pamukkale Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu

²Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu

Çalışmanın amacı lise öğrencilerinin spora yönelik sosyalizasyon süreçlerinde sosyalizasyon ajanlarından ailenin ve arkadaşların rolünün belirlenmesidir.

KATILIMCILAR

Araştırma Ankara'da bulunan altı lisede okuyan 539 öğrenci

SONUÇ:

Araştırmadan elde edilen bulgular, lise öğrencilerinin spor yapmasında ailenin ve arkadaşların etkili birer sosyalizasyon ajanı olduklarını ortaya koymuştur.

SPORDA SOSYALLEŞME İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŐMALARIN GENEL SONUÇLARI

- Sporda sosyalleşme, diğer bireylerden gelen destek ve cesaretle bağlantılı olarak gerçekteŐir.
- Sosyalleşme sürecinde sporun etkisi ve çeşitli sosyal sistemlerin önemi cinsiyete, sosyoekonomik statüye, ırk, yaş, ikamet yeri (kırsal kesim, kent), spor programının türü (okul sporları, kulüp sporları) , kültüre göre deđiŐir.
- Bir kiŐinin spora katılımı baŐkalarının da sosyalleŐmesi için fırsat yaratır. Örneğin, ebeveynler sıklıkla çocuklarının spor katılımının taleplerine cevap olarak destek sağlamayı öğrenirler

TEŞEKKÜRLER

«SPOR BİR TOPLUMUN KÜÇÜK EVRENİDİR»